

PORANNA

wychodzi dwa razy dziennie: o godzinie 6-tej rano i o godzinie 2 po południu („Gazeta Wieczorna“)

Ceny prenumeraty: Abonament miesięczny we Lwowie za dwa wydania gazety 9 korony. Za dostawę dwukrotną dostawę do domu dopłaca się 66 halercy.	Z przesyłką pocztową w kraju i monarchii: miesięcznie . . . 2 K 50 h. dwukrotną . . . 3 K — h. kwartalnie . . . 7 „ 50 „ wysyłką . . . 8 „ — „ rocznie . . . 24 „ — „ pocztową . . . 28 „ — „ W Niemczech miesięcznie . . . 4 K — h. W innych państwach Zw. p. miesięcznie 5 „ — „	Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednosłupowy piętowy lub jego miejsce 24 hal. Nadpłatę za wiersz piętowy lub jego miejsce 80 hal. Po kronice wiersz 3 kor. Nekrologia za wiersz piętowy 60 hal. — Drobne ogłoszenia po 6 hal. za wyraz, wyrazy słustem członkami licza się podwójnie. — Numery pojedyncze we Lwowie 4 hal., na prowincyi 6 hal.
--	---	---

Nr. 415.

Lwów, środa 6. grudnia 1911.

Rok 1

Sprawy wewnętrzne.

Komisya budżetowa

Wiedeń. (TBK.) W komisji budżetowej w dalszym ciągu obrad nad prowizoryum budżetowym przemawiał poseł Kramarz. Oświadczył się za tym, aby 20 milionów pożyczki, która ma być zaciągnięta na cele telefoniczne, użyć wyłącznie tylko na usunięcie „nędzy“ telefonicznej. Oświadczył się dalej za wnioskiem Staneka, zmierzającym do usunięcia stanu „ex lex“ na polu kontyngentu spirytusowego. Mowca powitał przychylnie wniosek Waldnera w przedmiocie przekazania 20 milionów krajom na płace nauczycielskie. Wykonanie jednak tego wniosku uważa p. Kramarz w obecnym położeniu finansowym za niemożliwe bez poprzedniego uchwalenia nowej ustawy o podatku wódczanym i podwyżki tego podatku. Czesi — oświadcza p. Kramarz — głosować będą za budżetem, ponieważ pragną uniknąć stanu „ex lex“ i stosowania § 14. Czesi wysuwają na pierwszy plan sprawy ekonomiczne, a zajęcie stanowiska w sprawach politycznych możliwe będzie dopiero po ukończeniu rokowań ugodowych. Omawiając wniosek p. Pachera, zaznaczył mowca, że jeżeli Niemcom doła nauczycieli w Czechach leży na sercu, muszą postarać się o uczynienie sejmu czeskiego zdolnym do pracy; parlament nie ma prawa mieszać się do spraw sejmu. Mowca zaznaczył, że obie strony muszą się przyzyszczyć do pokoju; pokojowe pożycie potrzebne jest dla obu narodów.

Poseł Massaryk uważa głosowanie za prowizoryum budżetowym za manifestację zaufania do rządu. W polemice z p. Fuchsem oświadcza, że cesarskie rozporządzenie oznaczaloby recydywę absolutyzmu z r. 1849. Dlatego w komisji budżetowej demokratycznego parlamentu tem energiczniej protestować trzeba przeciw § 14 i jego użyciu.

Poseł Friedmann (niem. postępow.), zbijając wywody p. Udrzala zaznaczył, że cały Wiedeń liczy na to, iż ustawa z r. 1901 o budowie dróg wodnych musi być przeprowadzona. Tylko przedstawiciele Galicji są konsekwentni i zupełnie szlachetnie żądają budowy kanałów, zapewnionej im ustawą z r. 1901.

Poseł Malik domaga się reformy ustawy o małżeństwie w interesie rozwiedzionych katolików.

Poseł Konstanty Lewicki wskazuje, że wielka akcja inwestycyjna na kolejach państwowych, której podjąć się chce ministerstwo kolejowe, wymaga należytego opracowania programu inwestycji. Przypomina ministrowi kolei uchwałę komisji budżetowej z r. 1909, według której to uchwały w Galicji i na Bukowinie nazwy stacji i czas odjazdu pociągów

mają być wygłaszane także w języku ruskim. Zapytuje, dlaczego nie wykonano dotychczas tej jednomyslniej uchwały komisji? Jest to symptomatyczne, dowodzi bowiem, że zarząd kolejowy w Galicji nie kieruje się zasadami administracyjnymi, lecz politycznymi. Mowca, omawiając następnie rokowania rządu w sprawie dróg wodnych z interesowanymi grupami poselskimi, zaznacza, że stronnictwo jego zasadniczo kwestyę dróg wodnych osądza li tylko ze stanowiska gospodarczego i dziś także zajmuje to samo stanowisko. Nie wiadomo, czy są dotąd dokładne obliczenia kosztów i rentowności dróg wodnych. Tylko na podstawie dokładnych obliczeń można tę kwestyę rozstrzygnąć, bo mowca nie wie, czy Galicja będzie miała wiele do transportowania drogami wodnymi, a do przewozu węgla wystarczyłaby kolej towarowa.

Czysto gospodarcze względy nie przemawiają za drogami wodnymi w Galicji. Tem mniej stronnictwo mowcy za budowę tylko części kanału od Krakowa do granicy śląskiej nie może zrezygnować z szeregu korzyści, które daje ustawa z r. 1901 na polu rolniczym i ekonomicznym, a przede wszystkim z planowej regulacji rzek, która ma być połączona z fachową melioracją. W pierwszym rzędzie należałoby uregulować te rzeki, których regulacja postanowiona jest na podstawie uchwały krajowej z r. 1901. Co się tyczy wniosku pp. Waldnera, Pachera i Seitza, zaznacza, że państwo i parlament mają obowiązek przeprowadzić sanację finansów krajowych dopiero wtedy, gdy zostanie zupełnie uregulowany plan finansowy i finanse w państwie. Odniesić to należy specjalnie do stosunków w Galicji. Teraźniejszy Sejm galicyjski dopóty nie będzie zdolny do pracy, póki Rusini nie otrzymają odpowiedniej reprezentacji na podstawie sprawiedliwej reformy wyborczej. Dopóki to nie nastąpi, Rusini nie mogą popierać uchwał Sejmu galicyjskiego, ponieważ wśród obecnych stosunków każde wzmocnienie Sejmu galicyjskiego, jest wzmocnieniem panowania polskiego nad narodem ruskim. Z drugiej strony trzeba otwarcie oświadczyć, że konieczne jest uregulowanie stosunków służbowych i płac nauczycieli szkół ludowych. Najlepszą drogą do sanacji finansów krajowych byłoby objęcie przez państwo części wydatków na szkolnictwo ludowe.

Stronnictwo mowcy zgodzi się na wniosek p. Seitza w formie tej, że na rok 1912 celem poprawy bytu nauczycieli w szkołach ludowych przeznacza się na wypłacenie im dodatków 20 milionów koron ze skarbu państwa. Co się tyczy wniosku p. Staczeka, to mowca przyłącza się do wniosku p. Diamanda. Stanowisko Rusinów w parlamencie określa mowca w ten sposób, że Rusini czynią różnicę między rządem a parlamentem, są za parlamentem, który wyszedł z powszechnego prawa głosowania i pragną, aby żył i rozwijał swoją czynność.

Rząd pomimo obietnic obiektywności na-

rodowej, traktuje Rusinów jako naród drugorzędny, mogący płacić tylko podatki, nie posuszny np. ani słowem kwestyi uniwersytetu ruskiego, która Rusinów doprowadza do rozpaczy. Rusini gotowi byłiby głosować za wszystkimi koniecznościami państwowymi, gdyby uwzględniano ich życzenia, wśród dzisiejszych stosunków atoli głosować muszą przeciw budżetowi.

Prowizoryum budżetowe przyjęte.

Wiedeń. (TBK.) Komisya budżetowa przyjęła 29 głosami przeciw 26 prowizoryum budżetowe na pierwsze 6 miesięcy r. 1912. Tymi samymi głosami przyjęto zawarte w przedłożeniu upewnomoenie do podjęcia pożyczki 76 milionów celem pokrycia mających być w r. 1911 dokonanych umorzeń ogólnego długu państwowego i przypadającego na tę połowę monarchii udziału w nadzwyczajnych wydatkach na armię i marynarkę, jakoteż koron 25.388.780 celem umorzenia ogólnego długu państwowego i 109.200.000 koron na cele budowlane i inwestycje kolejowe.

Również przyjęto wniosek p. Kolische-ra i Mastalki, aby ostatnią sumę zwiększyć o 20 milionów a nadto zezwolić na dalsze 20 milionów celem uzupełnienia sieci telefonicznej. Wnioski pp. Pachera i Seitza co do przekazania krajowi 20 milionów koron na poprawę bytu nauczycieli odrzucono.

Komisya urzędnicza.

Wiedeń. (TBK.) Na wczorajszym posiedzeniu komisji urzędniczej poseł Verstovszek przemawiał za tem, aby urzędnicy państwowi nie brali udziału w obradach nad przedłożeniem urzędniczym i wnosi, aby ci członkowie komisji urzędniczej, którzy są urzędnikami państwowymi, złożyli swe mandaty dopóty, dopóki w komisji toczyć się będą obrady nad sprawą poprawy bytu urzędników i pragmatyki służbowej.

Przewodniczący p. d'Elvert odparł ten wniosek, który się sprzeciwia ustawom zasadniczym o reprezentacji państwa, gdyż ustawy zasadnicze nie mówią o *incompatibilitas* między zawodem posłów, a obradami nad sprawami tego zawodu.

Komisya przystąpiła do dalszych obrad nad pragmatyką służbową. § 85 i 86 przyjęto według przedłożenia rządowego.

Przy § 87, dotyczącym postawienia w stan pozasłużbowy kandydatów na posłów, jakoteż posłów na czas piastowania przez nich mandatów, poseł Serbu wniosł, aby stawiano w stan pozasłużbowy posłów do Rady państwa przez czas trwania ich mandatów, posłów sejmowych zaś tylko na czas trwania sesji sejmowej.

Minister Heinold oświadczył się za równym traktowaniem posłów do Sejmów i Rady państwa. Poseł Gostincar uczynił wniosek, aby urzędnikom, których wybrano do Sejmu, udzielano urlopów tylko na czas sesji sejmowej. § 87 przyjęto w brzmieniu przedłożenia rządowego. Wniosek p. Serbu odrzucono 17 głosami przeciw 7. Tem samem odpadło głosowanie z wnioskiem p. Gostincara.

Komisja załatwiła resztę paragrafów rozdziału 4-go, prawie bez zmiany w myśl przedłożenia rządowego.

Podczas obrad nad rozdziałem 5-ym, traktującym o karach za naruszenie obowiązków poseł Burzival wniósł, aby kary następowyły w następującym porządku 1) upomnienie; 2) przestroga; 3) nagana z zagrożeniem doniesienia dyscyplinarnego. Wniosek ten przyjęto. Przedstawiciel rządu przemawiał za zatrzymaniem postanowień przedłożenia rządowego: 1) upomnienie; 2) kara pieniężna. § 113 przyjęto po dłuższej dyskusji bez zmiany. Postanowia on jako kary: 1) upomnienie; 2) wykluczenie od awansu; 3) zmniejszenie płacy; 4) przeniesienie w stan spoczynku ze zmniejszoną pensją; 5) wydalenie.

Przedstawiciel rządu oświadczył się przeciw temu, aby jako karę dyscyplinarną stosowano także przeniesienie w inne miejsca służbowe.

Przy § 117, który mówi o przeniesieniu w stan spoczynku za karę przy zmniejszeniu pensji „przynajmniej o 10, a najwyżej o 50 proc.” przyjęto zmianę „najwyżej 25 proc.”. Przy § 118, który między innymi postanawia, że niewinnym krewnym urzędnika, wydanego za karę, na wypadek jego śmierci „przysługują prawo utrzymania normalnego albo zmniejszonego zaopatrzenia”, uchwalono zmianę o tyle, że na wypadek śmierci wydanego urzędnika, nie ustaje prawo wdowy i sierot do wynagrodzenia normalnego. § 121 przyjęto z wnioskiem dodatkowym: „Urzędnik z powodu swej czynności poselskiej, także następnie nie może być pociągany do odpowiedzialności”.

Żywa dyskusja wywiązała się nad kwestją zasadniczą, czy senat dyscyplinarny ma składać się tylko z urzędników mianowanych przez szefa władzy centralnej, czy także i członków wybranych. Przyjęto 14 głosami przeciw 11 zasadę, by do senatów dyscyplinarnych powoływani byli także członkowie wybrani. Wskutek tej uchwały tekst paragrafów, które z tego powodu mogą być zmienione, pozostawiono w zawieszaniu.

Przy § 138 sprawozdawca poseł Glöckl zażądał, aby w sądzie dyscyplinarnym mógł zasiadać adwokat. Przedstawiciel rządu wystąpił przeciw temu. Po dyskusji, w której minister hr. Heinold wyjaśnił intencję rządu, wniosek p. Glöckla przyjęto.

Resztę paragrafów pierwszego głównego działu przyjęto bez zmiany w brzmieniu przedłożenia rządowego.

W ciągu dyskusji przemawiał dwa razy p. Matakiewicz i do § 110 postawił dodatek, wedle którego grzywna pieniężna nie mogłaby być nałożona bez poprzedniego zagrożenia pisemnego, w wyjątkowych wypadkach i pod warunkiem, że przez to nie ucierpią gospodarze stosunki ukaranego i jego rodziny. Wniosek ten odrzucono.

Komisja ukończyła więc obrady nad przedłożeniem urzędniczym, z wyjątkiem tych postanowień, które odnoszą się do awansu czasowego. Następne posiedzenie dziś po południu.

Budowa kanału galicyjskiego.

Kraków. (TBK.) Ekspozytura dyrekcyi budowy dróg wodnych przystąpiła do skontrolowania ofert na budowę dwóch losów drogi wodnej. Po skontrolowaniu zostaną oferty wraz z wnioskami odesłane ministerstwu, które po weźmie decyzję co do zatwierdzenia najodpowiedniejszej.

Azya przeciw Europie.

Przed rozbiorem Persyi.

W Teheranie.

Berlin. (Tel. wł.) Z Teheranu donoszą, że przybyło tam 35 kozaków dla wzmocnienia straży konsularnej. Członkom kolonii rosyjskiej rozdano broń.

Wczoraj bazy i szkoły były zamknięte. Uczniowie urządzają pochody, protestujące przeciw Rosyi. Teheran znajduje się w stanie oblężenia.

Anglia wszystkim perswaduje.

Londyn. (TBK.) W Izbie gmin na zapytanie oświadczył przedstawiciel rządu, że Anglia uczyniła przedstawienie jedynie co do 3-go żądania Rosyi w sprawie wypłacenia przez Persję odszkodowania. Rzeczą bowiem jest jasną, że rząd perski bez zasięgnięcia nowej pożyczki nie będzie mógł zapłacić odszkodowania, a to byłby nowy ciężar, który uniemożliwiłby przywrócenie i zabezpieczenie porządku na południowych drogach handlowych.(!)

Koalicje.

Konstantynopol. (Tel. wł.) Turecki ambasador w Teheranie donosi, że rząd perski spodziewa się pomocy ze strony rządu tureckiego.

Konstantynopol. (Tel. wł.) Rada ministerialna postanowiła poczynić u mocarstw starania w sprawie utrzymania integralności Persyi.

Zatarg rosyjsko-turecki.

O Dardanele.

Konstantynopol. (TBK.) Słychać, że Rosya przesłała Porcie notę w sprawie otwarcia Dardanelów i Bosforu. Koła Partii milczą. Krok Rosyi wywołał ogromne wrażenie.

Konstantynopol. (TBK.) Według autentycznych informacji Porta zdecydowała się odrzucić żądanie Rosyi co do otwarcia Dardanelów dla niej, gdyż wówczas Rosya miałaby stanowisko dominujące.

Konstantynopol. (TBK.) Komendant 1 korpusu Zeki basza wyjechał ze sztabem generalnym do Dardanelów.

Potyczka na granicy Rosyi i Tureyi.

Konstantynopol. (TBK.) Według telegramu nadesłanego z Bajacicz na granicy turecko-rosyjskiej, onegdaj wieczorem w miejscowości Mosum przyszło między wojskami tureckim a rosyjskiem do zatargu, który przybrał wielkie rozmiary. Komendantom obu stron udało się zmusić żołnierzy do zaniechania ognia. Po stronie tureckiej jeden żołnierz zginął, dwóch odniosło rany. Zarządzono w tej sprawie śledztwo.

Rewolucya w Chinach.

Interwencya mocarstw.

Petersburg. (Tel. wł.) W mieszkaniu rosyjskiego konsula w Hankau — a więc na miejscu neutralnem odbyła się konferencya zastępców rządu z zastępcami rewolucjonistów. Zastępcy rządu oświadczyli, że obecnie waży się całość Chin, gdyż dynastia zamysła obce mocarstwa wezwać na pomoc. I tak Japonia jest zdecydowana za wynagrodzeniem pieniężnem wysłać do Chin wojsko dla zwalczania rewolucyi — dlatego też zastępcy rządu żądają zaprzestania rewolucyi, gdyż w przeciwnym razie będzie rząd zmuszony powierzyć Japonii losy Chin. Zastępcy rewolucjonistów oświadczyli w odpowiedzi, że pokój zależy od ustąpienia dynastyi, która straciła zaufanie, nie wierzą zaś, by obce mocarstwa wmięsały się, gdyż obiecały one — a między innymi i Japonia — zachowanie neutralności. Konferencya tedy nie odniosła żadnego rezultatu.

Zaginiony europejski obywatel.

Szanghaj. (Biuro Reutersa). Zniknięcie niemieckiego agenta handlowego Bergmanna wywołało tu wielkie wzburzenie. D. 30. listopada wyszedł on z hotelu i poszedł na zabawę z tańcami. Od tego czasu ślad jego zaginął.

Pogłosy sprawy marokkańskiej.

Berlin. (TBK.) Na wczorajszym posiedzeniu parlamentu niemieckiego rząd przedłożył pod obrady ugodę niemiecko-francuską w sprawie Marokka i Afryki południowej. Łącznie z tą sprawą przedłożyli: centrum, liberałowie i postępową partya ludowa wnioski w sprawie nabywania i odstępowania obszarów ochronnych.

Kanclerz Bethmann-Hollweg oświadczył, że powody, dla których rząd podczas rokowań nie był w możności informować opinii publicznej, leżały w trudności sytuacji, zwłaszcza w życzeniu, aby unikać wszystkiego, coby stanęło na przeszkodzie porozumienia się z Francją. Milczenie od 4 do 24 lipca było obustronne. Naprężenia możnaby było uniknąć, gdyby oświadczenie Niemiec z dnia 1 lipca było znalazło więcej ufności po stronie angielskiej. Kanclerz uznaje prawo Anglii, że tam, gdzie wchodzi w rachubę interesy angielskie, Anglia może współdziałać, ale to samo prawo muszą dla siebie zastrzedz także Niemcy. Sir Grey słusznie nie widzi we wzrastającej potędze Niemiec planów agresywnych. „My także pragniemy pokoju i przyjaźni z Anglią. Podstawowym akordem musi być chęć pokoju”.

Po krótkiej dyskusji przyjęto przedłożenie rządowe, a następnie wniosek centrum wszystkimi głosami, przeciw głosom kilku konserwatystów.

Prezydent oświadczył, że parlament zakończy swe obrady i kończy zarazem sesję. P. Bassermann podziękował prezydentowi imieniem Izby za bezstronne prowadzenie obrad.

Kanclerz odczytał pismo cesarskie, zamykające parlament. Prezydent ogłasza parlament za zamknięty i wznosi okrzyk na cześć cesarza.

Paryż. (TBK.) W sprawie mających się rozpocząć rokowań francusko-hiszpańskich „Matin” donosi, że Canalejas zamierza załatwić sprawę kolei w Marokku w ten sposób, że Hiszpania odstąpi wazki pas swej strefy Francyi, aby umożliwić jej budowę kolei z Larrasz do Tangeru. Jeżeli to jest prawdą, to jeden z najważniejszych punktów spornych byłby usunięty.

Z zaboru i caratu.

Wyodrębnienie Chełmszczyzny.

Petersburg. (Tel. pryw.) Obrady nad projektem chełmskim rozpoczną się prawdopodobnie dopiero w piątek.

„Nowoje Wremia” oburza się na urządzenie w Galicyi wieców w sprawie Chełmszczyzny, nazywa je „polską bachanalią” i grozi urzędzeniem w Rosyi wieców, które tę sprawę przedstawiają w innym świetle.

Z zaboru pruskiego.

Pruskie szykany.

Poznań. (Tel. pryw.) Mimo, że sekretarz stanu Delbrück w parlamencie potępił nadużycia władz policyjnych przez nieprawne zamykanie zebrań, wypadki takie zdarzają się dość często. W ostatnią niedzielę stało się to znowu w Kostrzynie. Pp. Rzepecki i Tucholski przyjechali tam z Poznania celem założenia Sokoła. Zebranie było ściśle zamknięte, w sali były wyłącznie osoby zaproszone. Mimo to przybył wysłany przez burmistrza urzędnik z dwoma żandarmami, a usłyszawszy, że obrady odbywają się po polsku, zebranie rozwiązał. Zebrani rozeszli się spokojnie. Przeciw nieprawemu wtargnięciu policyi i rozwiązaniu zebrania wdrożone będzie postępowanie sądowe.

Poznań. (Tel. pryw.) Najwyższy sąd pruski orzekł w tych dniach, że kto bez pozwolenia

władzy wywiesza publicznie chorągwie o barwach innych, niż pruskie lub niemieckie, ściągają na siebie karę.

Sprawy krajowe.

Coraz większy „Wielki Kraków“.

Kraków. (TBK.) Przyłączenie do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszowa powiększa miasto o 772 kilom. kwadr. Obecnie ludność Krakowa wynosi 155.000.

Różne.

Sprawa Bohdana hr. Ronikera.

Warszawa. (Tel. pryw.) Sprawa zabójstwa Stanisława Chrzanowskiego rozważana będzie ponownie przez warszawską Izbę sądową d. 3. lutego 1912 r. Proces dotyczyć będzie hr. Ronikera wskutek apelacji jego obrony, oraz Feliksa Zawadzkiego, co do którego prokurator założył protest przeciw wyrokowi uniewinniającemu. Wyrok uniewinniający co do trzeciego oskarżonego Antoniego Siemińskiego uzyskał już moc prawną. Powołano 42 świadków, między innymi p. Morawskiego z Lublina, który oświadczył krewnym hr. Ronikera chęć złożenia zeznań już po osądzeniu sprawy w pierwszej instancji.

„Depesze Ekonomisty“.

W sprawie braku wagonów.

Wiedeń. (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się tu posiedzenie przy licznych udziałach zastępców rolnictwa, handlu i przemysłu w sprawie braku wagonów. W posiedzeniu tem brali także udział reprezentanci ministerstwa handlu, rolnictwa i kolei.

Referat o działalności komitetu, który zajmował się sprawą braku wagonów, wygłosił prezydent Vetter. W referacie tym zaznaczył sprawozdawca, iż komitet uważa za powód tegorocznej katastrofy brak wagonów, nie zaś jakieś nadzwyczajnie niekorzystne warunki — i uznaje za konieczne dążyć do osiągnięcia jak największych inwestycji kolejowych. Po przemówieniach członków posiedzenia i zastępcy rządu szefa sekcji Rölla uchwalono rezolucję, wyrażającą uznanie staraniom parlamentu, solidaryzującą się z odnośnymi wnioskami państwowej Rady kolejowej i uznającą kwotę 20 mil. kor., preliminowanych obecnie przez rząd, jedynie za zadek na większe kwoty.

Z sali sądowej.

Proces o milionowy spadek.

Senzacyjny materiał dowodowy hr. Maurycego Dzieduszyckiego.

Do listu swego, którego treść podaliśmy we wczorajszym numerze „Gazety Wieczornej“, dołączył hr. Dzieduszycki, wuj hr. Wolańskich, fotograficzne kopie dwunastu listów, wymienionych między pp. Boguckim, Tennerem, Auschnitem, Hirschhornem i Ostermannem. Dziś zamieszczamy jeden z tych listów, ważnych tak dla osądzenia sprawy samej, jak też i roli, jaką odegrał w tej aferze jeden z byłych prezesów Koła polskiego. Wobec niedawnej polemiki między prokuratorem p. dr. Barthem, a prof. Głębinińskim jest list ten cennym przyczynkiem do oświetlenia stosunku polityki do sądownictwa. Oto tekst listu:

Swinemünde, poniedziałek 3/8 1908.

Kochany Panie Kolego!

Mój sąsiad ma zdaje się specjalną atrakcję w Heringsdorfie. — Wrócił wczoraj późną nocą. — Dziś rano zgłosił się do mnie gdy leżałem jeszcze w łóżku.

Przy śniadaniu i obiedzie w odpo-

wiedniej formie wtajemniczyłem go i wszystko mu przedstawiłem. Mimo jego listu był bardzo zapięty i zimny. — Nie uszło to mej uwagi i żądałem otwartego obchodzenia się. Zdradzał obawę i podniósł, że mówi ze mną szczerze. „W Stanisławowie panuje opinia, że Hirschhorn nie miał nic a z powodu tej sprawy zyskał majątek. To samo mniej więcej dotyczy Macieja. Służy 36 lat bez skazy“. — Sapienti sat.

Odparłem: „Mein Eherwort Herr Hofrat ich würde Sie für eine unlautere Sache nicht um Hilfe bitten, diese Sache ist sonnenklar und krystallrein“. W tej chwili byłem rad, że nie przybył p. Aleksander. — Sytuacja byłaby bardzo przykra. Opuściłem go, nie nacierając więcej. — Jedliśmy razem obiad w hotelu. Przy czarnej dałem mu uchwałę Tarnopolską — pismo prezesa Koła i Hinzego. Odczytałem mu zeznania Ziembickiego i Wernickiego i zwolna doprowadziłem, że się wypogadzał. Czułem, że lody przełamane. Wyjechałem więc z prośbą o list do Bienczewskiego. — Zgodził się, ale proponowana mi treść, nie odpowiadała mi. — Odparłem, że jestem z Bienczewskim na dobrej stopie a osobistą interwencją u niego zyskałbym co najmniej tyle, ile takim listem. — Prosiłem i podałem zarys treści, jakiej pragnąłem. Odpowiedział, że się namyśli i odpowie mi koło 5 popoł. Obecnie siedzę u siebie w pokoju przyległym, po drzemce ułoży sąsiad list względnie projekt i mi go pokaże względnie odda. — Wobec tego stanu rzeczy muszę jeszcze do jutra zostać i prawdopodobnie jutro przedpoł. odjadę. — Z dyskusji odniosłem wrażenie, że Wierzyk u Bienczewskiego tyle nie wskórałby, co Hofrat. Seidlera — Wiślańskiego wcale nie zna. O Mandyczewskim wyraża się bardzo pochlebnie.

Wierzę, że list Hofrata doniosłe będzie miał znaczenie, skoro bowiem pozyskany będzie Bienczewski, a ten na sesji za nami przemówi, to podziała to na wszystkich.

Z uściskiem serdecznym życzyliwy kolega

Tenner mp.

(Dalszy ciąg wczorajszej rozprawy).

Świadek Jakób Pollak opowiada w dalszym ciągu, że o stosunkach Schrattra z Łukomskim dowiedział się od samego Schrattra. Co wtedy tych dwu ludzi łączyło, nie wiedział początkowo. Wyjaśniła mu się sprawa dopiero z chwilą wkroczenia władzy. Schrattra przelekniony i zrozpaczony opowiedział wtedy świadkowi, że Łukomski wyciągnął od niego wszystkie informacje i dał znać władzom, a te natychmiast zarządziły rewizję, przy której zabrano wiele ważnych aktów i notatek. Wtedy Schrattra poszedł do dra. Ostermanna i pogodził się z nim, oraz prosił o pomoc. Schrattra (kiedy mu groziło aresztowanie) kazał Pollakowi, by udał się do Beluchowskiego i namówił go, aby badany w sądzie zeznał, że od Boguckich należały mu się pieniądze, a całą historię o kradzieży testamentu i t. d. wymyślił, by tem zmusić Boguckich do szybszego zapłacenia mu jego pretensji. Potem dowiedział się świadek, że Schrattra wy dostał od Boguckich sto tysięcy koron.

Panowała tedy ogólna opinia, że pieniądze wydobyto od Boguckich drogą wymuszenia. Kiedy Beluchowski kupił wieś, udał się świadek do Schrattra z żądaniem, by mu dał połowę z tych pieniędzy jakie na Beluchowskim zarobił, gdyż mieli umowę, że mają się dzielić zyskami. Schrattra nie chciał mu dać pieniędzy, mimo, że on swego czasu dał Schratterowi 5000 K jako połowę z zarobionych przy rozmaitych pośrednictwach. Wtedy chciał skarżyć Schrattra o te pieniądze, ale mu odradzono, aby uniknął odpowiedzialności za współudział w wymuszeniu. Świadek dowiedział się, że Schrattra z Beluchowskim wydostali od Boguckich 200 tysięcy, a nie, jak przedtem sądził, 100 tys. K.

W rozmowie z niejakim Franciszkiem Żurkiem poruszył świadek sprawę Boguckich-Beluchowskiego-Schrattera, a wtedy Żurek powiedział mu, że możnaby na tem zrobić dobry interes, trzebaby tylko udać się do kogoś z rodziny Wolańskich lub ich zastępcy.

Po skończeniu zeznań Pollaka, odczytuje

przewodniczący z aktów zeznania Ostermanna odnoszące się do osoby Pollaka, w których Ostermann twierdzi, że zeznania Pollaka złożone w śledztwie są nieprawdziwe.

Pollak zirytowany zeznaniami Ostermanna powiada, że Ostermann kłamie, ponieważ świadek raz mu powiedział publicznie, że jest oszustem i zrobił nawet skargę na niego za rozmaite sprawy do Izby adwokackiej. Obecnie, twierdzi Pollak, ma Ostermann dochodzenia o fałszywą przysięgę.

Po kilku pytaniach obrony, zwrócił się radca Kwiatkowski z zapytaniem do Beluchowskiego, co on ma do powiedzenia na zeznania Pollaka.

Osk. Beluchowski: Ta nic, przecie p. Pollak sam wie, że co się do mnie odnosiło to kłamstwo, a co do reszty, to mnie nic nie obchodzi.

Następnie mała konfrontacja, podczas której Beluchowski oburza się, że Pollak mówi klepie go po ramieniu. Stanowczy i zirytowany ton Beluchowskiego budzi wesołość na sali.

Następny świadek Maurycy Pollak był we Lwowie ze Schrattem w „Olimpii“ wtedy, kiedy to Schrattra rozmawiał z Łukomskim. Rozmowa trwała dość długo, a potem Schrattra chwalił Łukomskiego i powiedział, że robi z nim interes, który może przynieść 100.000 guldenów.

Świadek Kazimierz Piasecki był zarządcą dóbr u hr. Wolańskich. Słyszał o listach, przychodzących do hr. Wolańskiej, w których rozmaite osoby proponowały jej wystąpienie przeciw Boguckim. Raz zaproponowała hr. Wolańska świadkowi, by zebrał bliższe informacje odnośnie do sprawy testamentu ś. p. Mikołaja hr. Wolańskiego. P. Wolańska zwracała się nawet w tej sprawie do pewnego radcy senatu, który jej odpowiedział, że dr. Ostermann byłby skłonny wyjaśnić całą sprawę za 600 tysięcy K. Słyszał też świadek rozmaite wersje, n. p. taką, że niejaki Dutcza, który był wójem, miał w rękach swych testament i czytał go. Zeznał to nawet pod przysięgą, lecz później odwołał, za co był nawet karany. Odwołanie — jak słyszał świadek — miało nastąpić na skutek tego, że Dutcza otrzymał więcej pieniędzy z drugiej strony. Rozmawiał też świadek w sprawie testamentu z Łukomskim. Hr. Wolańska opowiadała świadkowi, że zmarły hr. Mikołaj mówił jej, który majątek przeznaczona testamentem dla każdego z jej synów. Niejaka Berta Hirschhornowa miała też widzieć testament i dostała 70.000 guldenów, by milczała.

Obroncy zgłosili wniosek na powołanie całego szeregu świadków, którzy mieliby obalić te wszystkie pogłoski i osłabić zeznania dotychczasowych świadków. Rozprawę należałoby tamsamem odroczyć. Prokurator sprzeciwił się wnioskowi obrony, a trybunał po dłuższej naradzie odrzucił wszystkie wnioski obrony i postanowił prowadzić rozprawę w dalszym ciągu.

Z krajowej Rady szkolnej.

Rada szkolna krajowa zatwierdziła wybór: ks. F. Chmielowskiego na duchownego członka Rady szkolnej okręg. w Dobromilu; J. Keffermüllera, dyr. szk. wydz. żeń. w Buczaczu, na reprezentanta zawodu nauczycielskiego do Rady szkolnej okręgowej w Buczaczu; zatwierdziła dra K. Sońnickiego, rzecz. naucz. gimn. w Sanoku, w zawodzie nauczycielskim i nadała mu tytuł profesora; przeniosła inspektorów szkolnych okręgowych: J. Grzebińskiego z Ropczyc do Wieliczki; Wł. Winogrodzkiego z Bohorodczan do Rudek; Fr. Wilkonia z Dąbrowy do Ropczyc; zamianowała zastępcami nauczycieli w szkołach średnich: Fr. Jasiołka i Engelberta Kermela w gimn. w Tłumaczu; St. Machulewicza w gimn. VI. we Lwowie; ks. A. Hawryszczaka w gimn. VIII. we Lwowie; K. Sobonia w gimn. w Podgórzu; przeniosła St. Grzymka, zast. nauczyciela w gimn. I. w Tarnowie, do gimn. w Dębicy.

Rada szkolna krajowa zamianowała w szkołach ludowych: L. Durównę nauczycielką 5-klasowej szkoły wydziałowej żeńskiej im. ces. Franciszka Józefa I. w Tarnowie; Z. Tułckiego naucz. 3-kl. szk. wydz. m. im. Mickiewicza w Rzeszowie; ks. N. Kisielewskiego naucz. rel. gr. kat. 6-kl. szk. m. w Horodence; M. Korala naucz. 6-kl. szk. m. w Bołchowcu; J. Zielińskiego naucz. 6-kl. szk. m. w Zaleszczykach; ks. Wł. Staicha naucz. rel. rz.-kat. 4-kl. szk. m. im. Kopernika w Podgórzu; J. Liszkównę naucz. 4-kl. szk. posp. żeń. im. Mickiewicza we Lwowie; L. Fedyka naucz. 4-kl. szk. w Niżankowicach; nauczycielami kierującymi szkół 2-klasowych: St. Pielińskiego w Medyce; Wł. Krzyckiego w Hadyńkowie; J. Dutka

